

Motion till riksdagen 2022/23:1126

av **Mattias Vepsä och Lawen Redar (båda S)**

Lobbyistlagstiftning

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över behovet av en lobbyistlagstiftning och förtydliga lobbyisters roll i det politiska systemet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

De senaste åren har flera läckor och avslöjanden i media visat att partier och politiker på olika nivåer i samhället låtit sig påverkas av tunga lobbyister och kapitalintressen. Detta skadar tilltron till demokratin och öppnar upp för att den med störst plånbok kan köpa sig fördelar i samhället.

Aktuellt är exempelvis hur vissa partier efter uppenbar påverkan genom bjudmiddagar och resor, betalda av tunga ekonomiska intressen, bytt uppfattning. Det gäller exempelvis hur partier gett upp kampen mot vinster i välfärden eller hur vi i media kunnat läsa om att skolmarknadsbolagen har direktaccess till landets ledande politiker och skickar peppande sms. Fokus flyttas från barnens rätt till utbildning till företagens möjligheter att öka sin vinst.

Politiska förslag har alltså lätt kunnat vandra från företagsstyrelser till riksdagen. Detta har tidigare genom åren uppmärksammats under riksdagens motionstid och flera partier har problematiserat utvecklingen och det tycks finnas en vilja att öka transparensen.

Trots att Sverige är ett land som historiskt byggt upp demokratin kring starka folkligt förankrade partier och många starka folkrörelser och organisationer ser vi nu en utveckling där mycket pekar på att det inte längre är antalet medlemmar som bygger styrka, utan tjockleken på plånbok avgör vilka beslut som fattas.

En av Sveriges största lobbybyråer, Kreab, har flertalet gamla politiker på sin lönelista. Vilka dörrar ex-politikerna öppnar och vilka kontakter de förmedlar in på partikanslierna vet vi inte. Vi vet inte ens vilka företag som använder sig av lobbybyråer, eftersom deras klientlistor är hemliga.

Att enskilda individer kan betala sig fram till politiker utan att andra medborgare vet om påverkansförsöket är farligt för demokratin. Ett samhälle där politik görs i skuggorna och portföljer byter händer sänker tilliten och öppnar för korrupktion. Det vet andra länder och institutioner om och har därför betydligt hårdare och tydligare regler.

I USA måste lobbyister förmedla vilka kunder de representerar, vilka frågor de arbetar med och hur mycket de får betalt. Även inom EU ska lobbyister vara registrerade.

Sverige har inte ett lobbyistregister och det borde övervägas lagstiftning på området. Under den socialdemokratiska regeringen 2014–2022 har ett arbete gjorts för att skapa karantänsregler för politiker och höga politiska tjänstemän, vilket är ett steg i rätt riktning men mer kan göras för att öka transparensen i det politiska livet.

I Region Stockholm införs nu regionala regelverk och det är ju alldeles uppenbart att närheten mellan högerpartier och lobbyisterna där har inneburit att vården utsatts för marknadsexperiment. Betalar för det gör skattebetalarna dubbelt om, först genom höga konsultnotor men också genom långa köer till akutmottagningarna och med en sönder-splittrad vård.

Det är dags att se över en lobbyistlagstiftning. Det är uppenbart att den här sortens möten kommer fortsätta att hållas. Och när de inträffar ska vi som medborgare och skattebetalare få information om dem. Allt annat är odemokratiskt.

Mattias Vepsä (S)

Lawen Redar (S)